

Др Миомира Костић¹,
Редовна професорка Правног
факултета, Универзитет у Нишу
Др Дарко Димовски²,
Доцент Правног факултета, Универзитет у Нишу

ПРЕГЛЕДНИ НАУЧНИ ЧЛАНАК

UDK: 341.341

Рад примљен: 29.09.2013.
Рад прихваћен: 25.10.2013.

ОСУЂЕНИЧКЕ БАНДЕ У СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА³

Апстракт: Аутори су, полазећи од критике Џонсонове типологије прилагођавања понашања у затворима, одредили који су све осуђеници „способни“ да буду чланови банди у затворима. Посебна пажња је посвећена појмовном одређењу осуђеничких банди од стране бројних пенолога. Иако су затвори, као пенитенцијарне установе, веома стари, банде у затворима су релативно нове. Наиме, оне су настале у прошлом веку у Сједињеним Америчким Државама. Стога су аутори посебну пажњу посветили различитим бандама осуђеника у Америци, које су по бројности чланства, као и степењу опасности по пенитенцијарни систем и друштво, највеће. Осуђеничке банде се одликују посебном структуром, која је углавном иста. Посебан предмет анализе је начин комуникације припадника банди у затворима. Наиме, комуникација је специфична, уз коришћење посебних шифри и затворских кодова. Такође, аутори су анализирали стопу насиља осуђеничких банди, уз истицање да долази до преливања насиља и криминалних активности ван затворских зидина. Другим речима, постоји повезаност уличних и осуђеничких банди.

Кључне речи: осуђеничке банде, појам, развој, структура, комуникација.

1 kosticm@prafak.ni.ac.rs

2 darko@prafak.ni.ac.rs

3 Рад је реализован у оквиру пројекта бр. 179046, Министарства за просвету, науку и технолошки развој Републике Србије.

1. Увод

Лишавањем слободе, осуђена лица суочавају се с многобројним депривацијама и фрустрацијама, што доводи до стварања посебне психолошке атмосфере у осуђеничкој заједници. Поред тога што су осуђеници изложени притиску формалног система да се понашају у складу с правилима кућног реда, они су изложени и притиску неформалног система, при чему се код њих јавља дилема о томе да ли прихватити захтеве формалног или, пак неформалног система. Неки пенолози, попут Џонсона, разликовали су пет начина прилагођавајућег понашања, у тој ситуацији: 1. инситуционализација (призонизација) – осуђено лице у потпуности прихвата све норме и захтеве неформалног система, док одбацује друштвене вредности; 2. савршени затвореник – понаша се искључиво у складу са захтевима формалног система; 3. отпорни осуђеник – овог осуђеника одликује психопатска структура личности, уз стално кршење норми формалног система и испољавање насиља; 4. зависност од затвора – овај начин прилагођавања је веома сличан институционализацији, али се од ње разликује по већем степену навикавања на затворску средину, јер се код зависности од затвора дешава да осуђено лице одмах по изласку на слободу ода вршењу кривичних дела како би што пре био враћен на издржавање нове казне затвора; 5. колективно задиркивање – код овог начина прилагођавања долази до масовног омаложавања оних осуђеника за које се претпоставља или зна да колаборирају са формалним системом (Константиновић Вилић, Костић, 2011:228-229). Међутим, морамо да нагласимо да ова Џонсонова типологија начина прилагођавања осуђеника није компактна. Наиме, код свих облика прилагођавања, осим код колективног задиркивања, основ поделе је понашање појединих осуђеника на притисак којим су изложени како од стране формалног, тако и од стране неформалног система, док је код колективног задиркивања основ реакције одређене групе осуђеника на понашање осуђеника који поштује норме формалног система (савршен затвореник).

Управо они осуђеници, чији је начин прилагођавања призонизација, отпорност, као и зависност од затвора, представљају основу за настајање тзв. осуђеничких банди. Многи осуђеници након лишавања слободе имају могућност прикључења бандама у затвору и самим тим науче начине њеног функционисања. То не значи да сви осуђеници буду чланови осуђеничких банди. Наиме, постоје осуђеници, пре свега на дуге затворске казне, који не припадају овим облицима организовања у оквиру неформалног система.

2. Одређење банди у затворима

Под термином осуђеничке банде подразумевамо различите врсте банди, које постоје у пенитенцијарним установама. Осуђеничке банде су врста криминалне организације које су настале у америчким затворима. Иако припадници различитих стручних служби имају тенденцију да не употребљавају термин *банда*, сагласни су међу собом да постојање ових неформалних група представља велики ризик за сигурност свих у затворима. Затворске банде се могу одредити и као субјекти који извршавају кривична дела, при чему испољавају контролу над уличним бандама. На тај начин њихов утицај превазилази границе самог затвора.⁴

Једно друго одређење затворских банди се односи на одређену групу осуђеника, код које постоји одређени степен хијерархије. Неки су сматрали да се традиционалне осуђеничке банде састоје само од пунолетних осуђеника, уз постојање хијерархије са различитим позицијама унутар банде. Другим речима, под осуђеничком бандом се подразумева веома ефикасна криминална организација, која успева да прокријумчари психоактивне супстанце у саму пенитенцијарну установу, уз постојање других криминалних активности како би се одржао такав положај (Carlson, Simon Garrett, 2008:32).

Пенолози Флајшер и Ризон наглашавају да се појам осуђеничке банде везује за групу осуђеника, која има велики капацитет за ремећење мира у затворима или за групу осуђеника, који представљају претњу за општу безбедност (Hensley, 2002:4).

Пенолог Лајман, на пример, одређује осуђеничке банде као организацију која делује у оквиру затворског система, која се састоји од одабране групе затвореника, уз постојање ланца команде и кодекса понашања. Осуђеничке банде се одликују тајношћу, при чему је циљ постојања осуђеничке банде бављање криминалним активностима, којим се уједно врши контрола над непосредним окружењем у затворима, применом насиља и застрашивања према осуђеницима који нису чланови банде. За осуђеничке банде се може рећи да представљају за пенологе веома проблематично и непредвидиво истраживање, као што за управу у пенитенцијарним установама представљају ноћну мору (Fleisher, M., Decker, 2001:2).

Криминолог Бек је сматрао да се осуђеничка банда састоји од групе затвореника, који деле пет, шест карактеристика, уз вршење кривичних дела у пенитенцијарним установама. Те карактеристике су следеће: 1)

⁴ Prison Gang Law & Legal Definition, Retrieved 23, June 2013, from <http://definitions.uslegal.com/p/prison-gang/>

формално чланство са постојањем одређених правила за чланове; 2) постојање вође или неколицине осуђеника, које други осуђеници следе; 3) заједничка одећа, тетоваже, посебан језик или неки други симболи; 4) заједничко име; 5) припадници осуђеничке банде потичу из истог суседства, улице или школе и 6) постојање одређене територије на којој је група позната, као и одређене активности које се предузимају на датој територији.⁵

3. Настанак осуђеничких банди и њихове активности у различитим историјским периодима

Постојање мале групе осуђеника, који ометају ред и мир у пенитенцијарним установама није нова појава. Треба нагласити да се карактер и број оваквих група драстично променио почетком педесетих и шездесетих година прошлог века. Разлог настанка осуђеничких банди треба тражити у одговору на географске, етничке, расне и идеолошке утицаје и изазове у самим затворима. Такође, као разлог настанка банди осуђеника можемо навести и тежњу за самозаштитом, као и тежњу ка стицању материјалних користи бављењем криминалним активности. Сматра се да су неке осуђеничке банде своју структуру изградиле угледајући се на групе које су већ постојале у друштву. Повећање криминалних активности од стране ових група у затворским условима је створило велике проблеме у самом управљању пенитенцијарних установа. Током шездесетих и седамдесетих година прошлог века почело је да се развија ривалство између различитих осуђеничких банди, што је довело до повећања насиља. Међутим, тек почетком седамдесетих година XX века затворска управа је уочила реметилачки капацитет ових група, те је стога почела систематски да их прати. Пенитенцијарне службе се испрва тежиле семо да идентификују оне групе осуђеника, које имају формалну структуру. Временом је установљено да чак и групе осуђеника, са мањом формалном структуром, могу да представљају велики безбедоносни ризик (Walker, 2013).

Код већине банди осуђеника као основ настанка се наводи расна и етничка припадност, при чему је „чланство“ ограничено само на мушкарце. Код чланова осуђеничких банди постоји склоност ка помогању партнеркама ван затвора. Највећи проблем управи пенитенцијарних установа представљају они осуђеници, који су у процесу иницијације, при чему, желећи да импресионирају припаднике одређених банди, врше велики

5 Gangs and Prison, Retrieved 26, June 2013, from http://people.missouristate.edu/MichaelCarlie/what_i_learned_about/prisons.htm

број кривичних дела, уз примену екстремног насиља. Основ стварања неких осуђеничких банди с краја шездесетих година прошлог века била је политичка оријентација. Као циљ су пропагирали збацивање владе, залажући се за ослобођење угњетаваног народа (Walker, 2013).

Историјски је могуће пратити настанак бројних осуђеничких банди. Једна од првооснованих банди је позната под именом Gypsy Jokers. Основана је током педесетих година XX века у државном затвору у Вашингтону (McShane, Williams, 2009:344). Прва осуђеничка банда, чији је основ настанка била национална припадност, била је Mexican Mafia, која је настала 1957. године у Калифорнији (Orlando-Morningstar, 1997:1). Позната је и под именом ЕМЕ, La Eme, Emily, Emergos. Чланови ове банде су били чланови уличних банди, али када једном постану чланови Mexican Mafia, остају њен део до краја живота. То се најбоље види по чињеници да чланови морају да раде за добробит и по отпуштању на слободу (Skarbek, 2011:3). Ову осуђеничку банду чине припадници хиспано групе који потичу из јужне Калифорније. Све латино банде изузетно су територијално оријентисане, при чему је нагласак на очувању саме организације, а не појединца. Територијална припадност се најбоље отелотворује у томе што осуђеници шпанског порекла из јужне Калифорније увек у свом говору наглашавају град или област из које потичу, уз изговарање броја 13. Наиме, број 13 представља слово М у алфabetи, која се на шпанском изговара „еме“, што се односи на „La Eme“, односно на јужњаке (Lynch, Duval, 2011). Према последњим извештајима ова осуђеничка банда постоји у најмање девет пенитенцијарних установа. Као модел организације узели су структуру италијаских мафијашких група. Претежно се баве продајом наркотика, али су ангажовани и у друге криминалне активности (Mays, Winfree, 2009:208). Иако из самог назива затворске банде је јасно да је чине само Мексиканци, током историје је постојао један изузетак. Наиме, Американац, Џо Морган, је био припадник ове банде, иако је био југословенског порекла. Он је имао кључну улогу у успостављању сарадње Mexican Mafia са још једном веома познатом осуђеничком бандом – Агуан Brotherhood. Структура Mexican Mafia је таква да се на врху налази тзв. генерал, испод кога се налазе капетани, поручници и војници. Ову осуђеничку банду одликује, такође, велика организованост и дисциплина. Врло често долази до грешке у идентификовању између припадника Mexican Mafia и Mexicanemi из Тексаса. Неки пенолози сматрају да ове две банде осуђеника деле исте тетоваже. Међутим, постоји суптилна разлика у изгледу тетоважа. Mexican Mafia блиско сарађује са следећим осуђеничким бандама: La Nuestra Familia; Northern Structure; Arizona's New Mexican Mafia и Black Guerilla Family (Walker, 2013).

Осуђеничка банда Aryan Brotherhood је основана у затвору у Сан Квентину 1967. године, с циљем одбране од осуђеника Афро-Американаца и Хиспанаца. Убрзо је ова осуђеничка банда постала најпознатија у Америци. Данас се ова банда претежно бави трговином психоактивних супстанци. Важно је напоменути да код ове банде важи правило „blood in, blood out“, под чиме се подразумева да је потребно убити неког како би се постао члан банде, а да је једини начин да „ослобађања“ од чланства сопствена смрт осуђеника (Atkins, 2011:155). О самом степену агресивности ове осуђеничке банде сведочи податак да су припадници ове банде одговорни за 18% убистава у федералном пенитенцијарном систему, иако банду чини мање од 1% затворске популације.⁶ Осуђеничком бандом Aryan Brotherhood управља веће састављено од три високопозиционирана осуђеника (Orlando-Morningstar, 1997:2).

Још једна веома опасна осуђеничка банда је Black Guerrilla Family. Наиме, она је основана у затвору Сан Квентин 1966. године од стране Џорџа Џексона, који је иначе био члан партије Black Panther. Он је успео да створи ову банду осуђеника тако што је привукао припаднике других милитантних група, попут: Black Liberation Army, Symbionese Liberation Army, и Weatherman Underground Organization. Њихова идеологија се заснива на марксистичкој доктрини (Orlando-Morningstar, 1997:2). Чланови ове осуђеничке банде припадају црној раси. Иако је банда по бројности мала, спада у веома опасна групе осуђеника, јер код њих постоји полагање заклетве по којој живот сваког осуђеника припада осуђеничкој банди. По структури Black Guerrilla Family организована је по угледу на паравојну организацију, са централним комитетом, главнокомандујућим и другим војничким звањима (Walker, 2013).

Средином шездесетих година прошлог века основана је у калифорнијском затвору Соледад осуђеничка банда La Nuestra Familia (Our Family). Чланови ове банде су тзв. portenos, што значи да потичу из северног дела Калифорније (Newton, 2008:59). Ова осуђеничка банда је некада, заједно са бандом Mexican Mafia, чинила јединствену групу. Разлог разлаза је био исмејавање осуђеника – припадника хиспано групе, из северног дела Калифорније од стране јужњака, због њиховог бољег финансијског и друштвеног положаја (Lynch et al., 2011). Као повод за избијање сукоба између ових двеју група осуђеника била је наводна крађа ципела, које су припадале Хиспанцу са севера, од страбе Хиспанца са југа.⁷ Као што су

6 Aryan Brotherhood, Retrieved 27, June 2013, from http://www.princeton.edu/~achaney/tmve/wiki100k/docs/Aryan_Brotherhood.html

7 Wikipedia, Nuestra Familia, Retrieved 26, June 2013, from http://en.wikipedia.org/wiki/Nuestra_Familia

припадници Mexican Mafia употребљавали број 13, како би нагласили да потичу са југа, припадници La Nuestra Familia су користили број 14, који представља слово N, како би нагласили да потичу са севера (Lynch et al., 2011).

Осуђеничка банда која се врло често меша са Mexican Mafia-ом, је банда затвореника по имену Mexikanemi. Неки их називају и именом Texas Mexican Mafia. Основани су почетком осамдесетих година прошлог века. Ова осуђеничка банда је по бројности веома велика. Наиме, има преко 2.000 чланова. Већину од чланова чине осуђеници мексичког порекла, који су у тренутку затварања живели у Тексасу. Своје криминалне послове су везали за трговину наркотицима. Добро су повезани са својим сарадницима ван затвора, што им омогућује да тржиште дрогом како ван зидина затвора, тако и у самом затвору (Luman, 2011:497). Фебруара 1996. године избио је рат између Mexikanemi и Mexican Mafia. Као повод за избијања сукоба наводи се догађај у којем су чланови Mexican Mafia изболи два члана Mexikanemi у затвору у месту Флоренц у Колораду.⁸ Чланови банде се често повезују са почињеним убиствима. Њихову идеологију одликује схватања да југозападни дело Сједињених Америчких Држава, као и Мексико, треба вратити староседеоцима (Orlando-Morningstar, 1997:4).

Почетком седамдесетих година прошлог века настала је још једна банда у затвору – Texas Syndicate. Као место у којем је настала ова банда затвореника помиње се државни затвор Фолсом у Калифорнији. Банда је оформљена због све већег притиска на одређење осуђенике од стране Mexican Mafia и La Nuestra Familia. Чланови банде имају изграђен војнички дух, јер су спремни да данима способни да буду стрпљиви како би се у правом тренутку осветили, због напада на чланове банде или због кршења кодекса банде (Mays et al., 2009:208). Приликом формирање банде, чланови су могли да буду и осуђеници који нису пореклом Хиспанци. Међутим, врло брзо су дошло је до тога да чланови банде Texas Syndicate могу да буду само Шпанци. Кодекс понашања чланова ове банде обухвата следећа правила: 1) буди Тексашанин; 2) увек остани члан банде; 3) стави интересе банде изнад свега; 4) банда је увек у праву; 5) истетовирај знак банде; 6) никад не изневери чланове банде; 7) поштуј друге чланове и 8) не одај информације о банди другима (Walker, 2013).

⁸ Latine prisone gangs, *Mexikanemi*, Retrieved 29, June 2013, from <http://latinoprisongangs.blogspot.com/2009/10/mexikanemi.html>

4. Повезаност осуђеничких и уличних банди

Историјски посматрано, осуђеничке банде су настале као реакције на разне депривације и фрустрације осуђеника на затворске услове. Такође, као разлог настајања банди наводи се и тежња за бављењем нелегалним активностима унутар затворских зидина. У време настајања осуђеничких банди није постојала веза са уличним бандама. Међутим, у последње време ситуација је доста промењена. Наиме, као разлоге за постојање повезаности осуђеничких и уличних банди можемо навести: нагло повећање броја припадника уличних банди у пенитенцијарним установама и то да чланови осуђеничких банди по издржаној затворској казни настављају са криминалним активностима на слободи, при чему долазе у контакт са члановима уличних банди (Conly, 1993:56).

Како чланови уличних банди одмах по доласку у пенитенцијарну установу траже заштиту, „неминовно“ је да постану чланови одређених банди осуђеника. На тај начин долази до инфилтрирања чланова уличних банди у банде у затворима. По изласку из затвора, бивши затвореници се поново успостављају везе са члановима својих уличних банди (Klein, 1995:23). Од свих чланова осуђеничких банди се очекује да остану у контакту са осталим осуђеницима – члановима, по изласку из затвора, како би одрађивали послове који су потребни осуђеницима. Тако, на пример, отпуштени чланови Агуан Brotherhood-а имају обавезу да финансијски помажу породице чланова ове осуђеничке банде који су још увек у затвору. Осуђеничке банде Mexican Mafia и Texas Syndicate проширују свој утицај ван пенитенцијарних установа тако што се њихови из затвора отпуштени чланови баве трговином психоактивним супстанцама, при чему неминовно долазе у контакт са уличним бандама (Orlando-Morningstar, 1997:8). Уколико се неки отпуштени члан осуђеничке банде бави самоиницијативно криминалним активностима, попут диловања дроге, неопходно је да преда одређени проценат зараде осуђеничкој банди –Texas Syndicate захтева 10%, док осуђеничка банда 15%. Казна за непоштовање овог правила је смрт (Orlando-Morningstar, 1997:8).

Повезаност између уличних и осуђеничких банди се не огледа само у инфилтрирању чланова. Наиме, ове две врсте банди сарађују приликом вршења криминалних активности. Тако је истраживање, спроведено од стране National Gang Intelligence Centar, показало да постоји повезаност уличних банди MS-13 и 18th са осуђеничким бандама, попут Mexican Mafia (Larence, 2010:42).

5. Структура осуђеничких банди

Организација осуђеничких банди је била предмет истраживања у бројним случајевима. Тако је доцент на катедри за криминологију, Роберт Фонг, на Универзитету Северна Каролина, проучавао структуру двеју осуђеничких банди: Texas Syndicate и Mexicanemi. Као општу карактеристику осуђеничких банди наводио је висок степен структурисаности. Тако је, на пример, на челу Texas Syndicate председник и потпредседник, који су изабрани од стране других припадника банде. Из овога се може извући закључак да у организацији Texas Syndicate провејава дух демократије, јер сваки члан има право гласа, а одлуке се доносе јединствено. Правило о неопходности постизања јединствених одлука је уведено како би се спречио могућу сукоб. Фонг је сматрао да нивоу јединице организација ове осуђеничке банде се састоји од команданта, који је надређен капетану, поручнику, воднику и војнику. Као услов за долазак на све друге позиције, осим позиције председника, је доказаност у обављању кривичних дела за саму банду. Један од начина заштите банде од избијања унутарњег сукоба је и правило да сви чланови ове осуђеничке банде, осим председника и потпредседника, бивају одмах деградирани у положај војника, уколико их управа формалног система премести у неку другу групу (Orlando-Morningstar, 1997:5).

Осуђеничка банда Mexicanemi имају, како тврди Фонг, сличну организацију. На челу банде је председник, а испод њега постоје потпредседник, регионални генерали, поручници, водници и војници. Како би се досегла одређена позиција у структури саме банде, потребно је располагати посебним вештинама, које се огледају у могућности одржавања хармонијских односа у самој банди, као и у поседовању лидерских способности. Иако је одржавање складних односа у самој банди веома важан елемент с циљем даљег јачање снаге банде, у осуђеничкој банди Mexicanemi не постоји унапред смишљен начин избегавања сукоба међу члановима банде. Иако је један од принципа функционисања банде постизање јединствених одлука, поручници често издају наредбе, без претходне сагласности осталих чланова банде (Orlando-Morningstar, 1997:5).

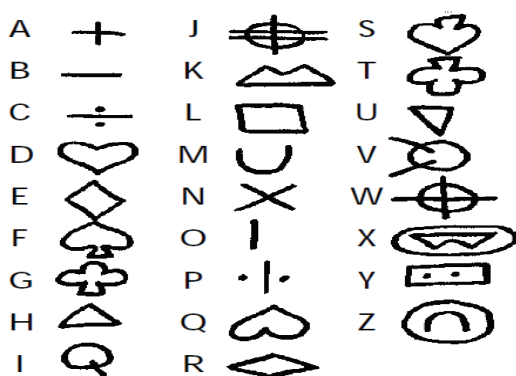
Из овог истраживања криминолога Роберта Фонга, може извући неке уопштене закључке о организацији осуђеничких банди. Наиме, оне су високо организоване осуђеничке групе, са одређеним кодексом понашања и правилима понашања, која се спроводе од стране вође банде (Miller, Hess, Orthmann 2011:386). На челу сваке осуђеничке банде је вођа, заједно са својим блиским сарадницима. Вођа затворске банде се одликује честом употребом насиља, како према члановима његове банде, тако и према

осуђеницима који нису припадници његове банде, при чему је способан да застраши друге затворенике. Пенолошкиња Сандра Фортун је, приликом истраживања осуђеничких банди, дошла до шест особина вођа банди у затворима. Тако се вођа затворске банде карактерише захтевом за лојалношћу од других припадника банде, спровођењем сопствених жеља и одржавању тренутне позиције уливањем страха осталим члановима банде, способношћу и жељом да спроведе своје наредбе, потврђивањем своје позиције у односу на остале чланове банде, успоном до позиције вође банде коришћењем личних веза са претходним вођом, као и потврђивању самог себе као лидера осуђеника кроз призму поштовања, које је стекао због свог понашања и демонстрације лидерских способности (Holmes, Tewksbury, Higgins, 2012:120).

Владајућа структура, са најтврђим члановима банде, чини 15-20% укупног чланства банде. Чланство у осуђеничкој банди подразумева апсолутну лојалност. Начин напредовања на хијерархиској лествици подразумева употребу (смртоносне) силе. Не постоји могућност да неко изађе из банде, јер се сматра да он тиме угрожава виталне интересе саме банде осуђеника, тако да се то лице елиминише (Fleisher et al., 2011:3).

6. Комуникација осуђеничких банди

Чланови осуђеничких банди користе различите начине како би комуницирали. Неки истраживачи сматрају да чланови осуђеничких банди комуницирају употребом тетоважа и графита. Најчешће се користе шифроване поруке (Riviello, 2010:196). Илустрација шифрованих знакова може се најбоље видети на примеру осуђеничке банде La Nuestra Familia (слика 1). И све друге банде користе сличне знакове (Orlando-Morningstar, 1997:7).

Слика 1. Пример шифрованих знакова осуђеничке банде La Nuestra Familia

Поред комуникације међу члановима осуђеничких банди помоћу шифара, чланови банде осуђеника користи и тзв. *body language*, који обухвата комуницирање телом, рукама, као и посебним плесним покретима. Комуницирање телом односи се на посебан положај руку и ногу, којим се шаљу одређене поруке члановима савезничких или противничких банди осуђеника. Неке банде затвореника имају дубоко укоренење церемонијалне плесове, који се састоји од понављање одређених комбинација покрета петом и прстима. Сврха тих плесова је увреда чланова супарничке банде, мада се плес изводи и након убиства члана неке друге банде осуђеника. Иако је извођење ових врста плесова доста старо, велику популарност широм пенитенцијарних система су „доживели“ након њиховог извођења од стране познатог репера *Snoop Dog*-а, бившег члана једно од осуђеничких банди (Riviello, 2010:197).

Неке друге банде осуђеника комуницирају међусобно помоћу посебног кода, под којим се подразумева употреба одређених речи, које за чланове затворске банде имају посебно значење. На слици под бројем 2. дат је код осуђеничке банде *Black Guerrilla Family*, са значењем одређених речи (Orlando-Morningstar, 1997:7).

BGF Term	Meaning
Annette Brooks	Aryan Brotherhood
Bobby G. Foster	BGF
Central High	mainline
Compton	hole or segregation
D.C.	decision or deciding
kiss	marked for death
Mary Mitchell	Mexican Mafia
Nelson Franklin	Nuestra Familia
Paula	police officer
record shop	hospital
salt	hacksaw
Sammy Davis, Jr.	bootlicking
Supermarket	killed or dead

Слика 2. Пример кода осуђеничке банде *Black Guerrilla Family*

7. Осуђеничке банде и насиље

Криминолошке студије су показале да лица која су највише склона насиљу, како ван затвора, тако и у самом затвору, имају између 16 и 24 година. Просечна старост лица који долазе у пријамна одељења пенитенцијарних установа је 27 година. Такође, дошло се до резултата да су младе особе у већој могућности да буду виктимизирани од разних облика насиља, у односу на лица старије животне доби (Clear, Cole, Reisig, 2009:278). Непостојање породичних веза младих осуђеника је још један разлог њихове склоности ка испољавању насиља. Као још један разлог да су млади осуђеници насилнији у односу на старије осуђенике, наводи се њихова немогућност да међусубне односе са другим осуђеницима не тумаче као изазове и провокације, што у крајњем случају доводи до испољавања насилног понашања (Clear et al., 2009:278).

Неки социолози сматрају да култура насиља постоји међу одређеним групама, одговарајућег социоекономског статуса, расне или етничке припадности. Другим речима, култура примене насиља постоји код лица нижег друштвеног положаја. Како су припадници ниже друштвене класе најчешће и осуђеници, више је него јасно колики је обим насиља у затворима. Уколико насиље у затворима посматрамо кроз призму расне припадности, истраживања су показала да Афро-Американци, који су лошег социоекономског положаја, су више агресивнији у односи на припаднике беле расе (Clear, Cole, Reisig, 2009:278).

Осуђеничке банде су главни "произвођачи" насиља у затворима. Расна и етничка припадност су главни поводи за нападе на припаднике других банди. У пенитенцијарним установама долази до „преливања“ насиља са улице у саме затворе. Другачије речено, рат на улици између припадника различитих банди се преноси међу затворске зидине (Clear, Cole, Reisig, 2009:278). Истраживање о обиму насиља у пенитенцијарним установама је показало да од 82.000 осуђеника највише су насилни они који припадају осуђеничким бандама. Чланови различитих банди су одговорни за 26% насилних инцидената, као и за 31,5% насилних напада на друге осуђенике. Припадници формалног система примењују припадност осуђеничким бандама као најбитнији фактор у прогнози понашања неког осуђеника током издржавања казне затвора. Исто тако, већа укљученост у криминалне активности, као и већа позиција у хијерархији осуђеничке банде, представља битан предикатор насилног понашања (Holmes et al., 2012:121).

8. Закључак

Осуђеничке банде су такве групе затвореника, које представљају велику сигурносну претњу за функционисање не само формалног, већ и неформалног система. Пред представнике формалног система се ставља готово (не)могућа мисија да спрече деловање осуђеничких банди, које се огледа у угрожавању сигурности осталих затвореника и радника затворске управе, као и у трговини дрогом и другим нелегалним активностима. Другим речима, банде затвореника спречавају основну сврху кривичних санкција, а то је ресоцијализација осуђеника. Осуђеничке банде доводе и до ширења тзв. криминалне болести, јер многи затвореници, плашећи се за своју безбедност, се прикључују овим криминалним организацијама, у којима „уче“ да врше велики број других кривичних дела.

Иако су припадници формалног система предузимали бројне активности са циљем смањења броја осуђеничких банди, у виду коришћења инсајдерских информација од стране припадника самих банди, изолације вођа осуђеничких банди, строго кажњавање за свако кршење правила кућног реда, праћење комуникације чланова банди, ниво насиља осуђеничких банди је не само остао исти, већ је растао из године у годину. Полазећи од ове чињенице, неопходно је трагати за новим начинама контролисања осуђеничких банди, јер је природно да се људи организују у одређене групе, односно доследније примењивати већ постојеће, проверене облике пенитенцијарних третмана. Пре свега, као облици третмана, у најужој вези с процесом преваспитања осуђених лица, јављају се: рад осуђених лица, образовање и социјално-етичко васпитање осуђених лица, културно-уметнички рад и рекреативна терапија, осуђеничко самоорганизовање, форме и методе индивидуалног рада (психотерапија, награђивање и кажњавање), групни рад и групна психотерапија, окупациона терапија, постпенална помоћ (Константиновић Вилић, Костић, 2011:166).

Један од савременијих начина за успешно смањање обима насиља осуђеничких банди можемо навести пример примене когнитивне терапије у затвору The Sierra Conservation Center у Џејмстауну. Овај затвор, средњег степена обезбеђења, је познат по вршењу насиља између осуђеничких банди. Због тога је управа затвора увела обавезу да осуђеници прочитају књигу „*The Purpose Driven Life*“, аутора свештеника Рика Варена. Координатор програма за борбу против зависности, Хектор Лозано, је говорио да није могло да прође две недеље а да се не деси неки случај напада припадника једне банде на чланове друге банде осуђеника. Читање ове књиге допринело је промени понашања банди једне према другој, јер су оне почеле да разговарају о ономе што су прочитале. Преко 400, од 1.200

осуђеника, су прочитали књигу. Обавеза осуђеника се састојала да, након прочитаног поглавља, развију групну дискусију о томе како прочитани део књиге утиче на њихов свакодневни живот. Од 2003. године, када је овај религиозни програм почео да се примењује, забележена је само једна побуна, 67 насилних инцидената, четири напада на припаднике формалног система, при чему је 1.067 осуђеника дисциплински кажњавано. Пре него што је програм почео да се спроводи, број побуна је био 5, док су била пријављена 103 инцидената са елементима насиља. Исто тако, у четири случаја жртва насиља је било особље управе пенитенцијарне установе, уз постојање дисциплинског кажњавања у 1.226 случајева. Формални систем је био задовољан постигнутим резултатима. Портпарол затвора у Џејмстауну, Кени Калхун, је рекао да је дати религиозни програм одиграо веома значајну улогу у опадању стопе пријављених случајева насиља између осуђеничких банди (Димовски, 2012:341-342).

Из наведеног примера можемо видети да постоје начини за редукацију насиља осуђеничких банди. Стога, треба их континуирано развијати, али и доследније примењивати. Неки од њих, попут наведеног примера из искуства у поступању према осуђеничким бандама у САД, могуће је, ако не дословно, онда у модалитетима, примењивати и код нас. Наравно, за такву врсту крајње осетљивих и за друштво значајних поступања, чија примена/непримена може имати далекосежне последице и по цену коштања криминалитета у једној земљи, неопходно је уградити у законску норму. Трагање за новим начинима превенције агресивног понашања припадника осуђеничких банди увек ће бити део експерименталних истраживања, а успешност појединих модалитета, нажалост, не може бити потврђена без експерименталних студија на самим осуђеницима.

Литература

Aryan Brotherhood, Retrieved 27, June 2013, from http://www.princeton.edu/~achaney/tmve/wiki100k/docs/Aryan_Brotherhood.html

Atkins, S. (2011). *Encyclopedia of Right-Wing Extremism In Modern American History*. USA: ABC-CLIO.

Carlson, P., Simon Garrett, J. (2008). *Prison and Jail Administration: Practice and Theory*. Canada: Jones and Bartlett Publishers.

Clear, T., Cole, G., Reisig, M. (2009). *American Corrections*. USA: Thomson Higher Education.

Conly, C. (1993). *Street Gangs: Current Knowledge and Strategies*. USA: National Institute of Justice.

Fleisher, M., Decker, S. (2001). *An Overview of the Challenge of Prison Gangs*. Aspen Publishers, 5(1).

Gangs and Prison, Retrieved 26, June 2013, from http://people.missouristate.edu/MichaelCarlie/what_i_learned_about/prisons.htm

Hensley, C. (2002). *Prison Sex: Practice and Policy*. Colorado: Lynne Rienner Publishers.

Holmes, R., Tewksbury, R., Higgins, G. (2012). *Introduction to Gangs in America*. USA: Taylor & Francis Group.

<http://definitions.uslegal.com/p/prison-gang/>

http://gangsorus.com/mexican_mafia.htm

http://www.gangsorus.com/prison_gang_history.htm

http://www.princeton.edu/~achaney/tmve/wiki100k/docs/Aryan_Brotherhood.html

<http://bulk.resource.org/courts.gov/fjc/snobull2.pdf>

Klein, M. (1995). *The American Street Gang: Its Nature, Prevalence, and Control*. New York: Oxford University Press.

Larence, E. (2010). *Combating Gangs: Federal Agencies Have Implemented a Central American Gang Strategy, But Could Strengthen Oversight and Measurement of Efforts*. United States Government Accountability Office.

Latine prisone gangs, *Mexikanemi*, Retrieved 29, June 2013, from <http://latino-prisongangs.blogspot.com/2009/10/mexikanemi.html>

Lyman, M. (2011), *Drugs in Society: Causes, Concepts and Control*, Anderson Publishing, Burlington.

Lynch, A., Duval, J., *Forensic Nursing Science*, Mosby, Missouri, 2011, (Electronic Version), Retrieved 26, June 2013. from [http://books.google.rs/books?id=nD6VAFvKGC0C&pg=PT1974&dq=La+Nuestra+Familia+\(%E2%80%9COur+Family%E2%80%9D\)&hl=sr&sa=X&ei=YDnNUansCuzb4QSokIHYDQ&redir_esc=y](http://books.google.rs/books?id=nD6VAFvKGC0C&pg=PT1974&dq=La+Nuestra+Familia+(%E2%80%9COur+Family%E2%80%9D)&hl=sr&sa=X&ei=YDnNUansCuzb4QSokIHYDQ&redir_esc=y)

Mays, L., Winfree, L., T. (2009). *Essentials of Corrections*, Wadsworth: Cengage Learning.

McShane, M., Williams, F. (2009). *Encyclopedia of American Prisons*. Taylor and Francis.

Miller, L., Hess, K., Orthmann, C. (2011). *Community Policing: Partnerships for Problem Solving*. New York: Cengage Learning.

Newton, M. (2008). *Gangs and Gang Crime*. New York: Infobase Publishing.

Orlando-Morningstar, D., (1997). *Special needs offenders – Bulletin*, Retrieved 27, June 2013, from <https://bulk.resource.org/courts.gov/fjc/snobull2.pdf>

Prison Gang Law & Legal Definition, Retrieved 23, June 2013, from <http://definitions.uslegal.com/p/prison-gang/>

Riviello, R. (2010). *Manual of Forensic Emergency Medicine*, London: Jones and Bartlett Publishers.

Robert Walker's gangs, Retrieved 26, June 2013, from http://www.gangsor.us.com/black_guerrilla_family.htm

Skarbek, D. (2011). *Governance and Prison Gangs*. American Political Science Review.

Wikipedia, Nuestra Familia, Retrieved 26, June 2013, from http://en.wikipedia.org/wiki/Nuestra_Familia

Димовски, Д. (2012). *Криминолошко одређење убиства – докторска дисертација*, Ниш.

Константиновић Вилић, С., Костић, М. (2011). *Пенологија*. Ниш: Центар за публикације Правног факултета у Нишу.

Miomira Kostić, LL.D.

Full Professor, Faculty of Law, University of Niš

Darko Dimovski, LL.D

Assistant Professor, Faculty of Law, University of Niš

Prison Gangs in the United States

Summary

Relying on Johnson's typology aimed at measuring the inmates' adjustment to prison life, the authors explore the phenomenon of prison gangs and how their behavior is shaped by the prison setting. The authors note that the basic reasons for the emergence of prison gangs are the prisoners' personality, their way of adapting to the prison conditions ("prisonization"), their resistance to adapt to prison life as well as their reliance on the prison routines. Given the fact that there is no universal definition of prison gangs, each penologist provides his/her own definition and highlights the essential elements reflecting the gang members' behavior. The first prison gangs emerged within the prison walls in the 1950s and 1960s. A vast majority of prison gangs include convicts of the same race and ethnicity while the gang "membership" is exclusively limited to men. In this paper, we will explore the most violent gangs of convicts, such as: Gypsy Jokers, Mexican Mafia, Aryan Brotherhood, Black Guerrilla Family, etc.

Prison gangs are characterized by a specific structure and organizational hierarchy, which largely follows the same pattern in a vast majority of gangs. The head of the gang is the leader (commander-in-chief), who is in the hierarchical chain of command followed by his inferiors: the deputy (second-in-command), regional generals, lieutenants, sergeants and soldiers. In prison, gang members use different forms of communication, the most common of which are coded messages. Some researchers believe that prison gang members also communicate by means of tattoos and graffiti. Prison gangs are the major "generators" of violence in prisons. Race and ethnicity are the main causes of attacks on rival gang members. Thus, street violence flows into prisons and "overflows" penal institutions. In that context, the authors elaborate on the nexus (correlation) between prison gangs and street gangs.

Key words: prison gangs

